

Přehled literárních druhů a žánrů

Literární druhy

Epika	<ul style="list-style-type: none"> • Základem epiky je děj. • Jde vlastně o nějaký příběh, který se odehrává v určitém čase a prostoru. • Vystupuje zde vypravěč příběhu, který vypráví příběh (často ve 3. nebo 1. os. j. č.). • Epika může být psaná v próze (klasicky ve větách) nebo může být veršovaná. • Mezi epické žánry patří bajka, pohádka, pověst, báje, povídka, román, anekdota
Lyrika	<ul style="list-style-type: none"> • Základem lyriky je citový prožitek, různé nálady a dojmy. • Na rozdíl od epiky není založena na ději. • Je zde využívána především 1. osoba přítomného času. • Rozlišujeme lyriku: milostnou, přírodní, náboženskou, vlasteneckou... • Mezi lyrické žánry patří např. píseň, óda, epigram, hymnus, elegie, epitaf.
Drama	<ul style="list-style-type: none"> • Drama je literární druh, jehož děj se uskutečňuje formou promluv postav. • Promluvy jsou vyjádřeny formou dialogu nebo monologu. • Drama je základem divadelních her, kde vystupují na jevišti herci (postavy se svými promluvami). • Mezi dramatické žánry patří tragédie, komedie, činohra. • Existují také i tzv. hudebně-dramatické žánry, např. opera, opereta, muzikál, balet.

Literární žánry

Lyrické	píseň	určená ke zpěvu
	óda	oslavná báseň s písňovým charakterem
	hymnus	chvalozpěv, oslava božstev, hrdinů a jejich činů
	sonet	báseň s pevným počtem veršů a rýmovým schématem (2 čtyřverší, 2 trojverší)
	žalm	báseň s oslavnými motivy a projevy smutku, souvisí s biblickým textem
	elegie	žalozpěv, projev smutku
	epigram	velmi krátký text, je buď reflexivní (vážný a poučný) nebo komický
Lyrickoepické žánry	balada	pochmurný děj s tragickým koncem
	romance	optimistické téma, většinou o lásce
Epické (velká epika)	epos	dlouhá básnická skladba o hrdinských činech
	román	dlouhé, převážně prozaické dílo s mnoha postavami, zachycuje

		více aspektů života, může být i veršovaný
	legenda	vyprávění ze života světců
	cestopis	soubor věcných informací o konkrétních místech
Epické (střední epika)	povídka	kratší prozaický útvar, může být veršovaný, zachycuje jen jeden aspekt života (oproti románu)
	novela	próza s jednoduchým dějem a nečekaným závěrem, delší než povídka, ale kratší než román
	kronika	popis historických událostí
	pohádka	příběh s nadpřirozenými (fantastickými) motivy klasická pohádka – boj dobra a zla, nadpřirozené bytosti moderní pohádka – zvířata s lidskými vlastnostmi, lidé
	pověst	váže se k reálnému místu nebo osobě
	báje	smyšlený příběh, který dává odpovědi, aniž by kladl otázky, např. v antice si pomocí bájí o bozích vysvětlovali počasí, úrodu, atd.
Epické (drobná epika)	bajka	(jnotaj) - příběh s ponaučením, kde zvířata jednají jako lidé
	anekdota	krátký příběh s vtipnou pointou
Dramatické	komedie	směšné napodobení skutečnosti situační komedie – využití určité situace ve svůj prospěch charakterová komedie – zveličení nějakého charakteristického rysu postavy konverzační komedie – vtipné dialogy
	tragédie	tragický konec, příběh postavený na konfliktu
	opera	spojení dramatu s hudbou
	muzikál	spojení mluvené, zpěvné a taneční složky
	čínohra	